

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
34170 Gorica, Riva Piazzutta, 18 - Tel. 83-177
PODUREDNIŠTVO:
34135 Trst, Vicolo delle Rose, 7 - Tel. 414646

Polletna naročnina Lir 3.000
Letna naročnina » 6.000
Letna inozemstvo » 8.000
Poštno čekovni račun: štev. 24/12410

Leto XXVIII. - Štev. 50 (1432)

Gorica - četrtek, 16. decembra 1976 - Trst

Posamezna številka Lir 150

Jesen polna petja

Zadnji od zborov na pevski reviji »Mladina poje 76« je nastopil zbor »Kekec« iz Gorice, ki ga vodi učitelj Ivo Bolčina. Temu so se potem pridružili še pevci in pevke iz prej nastopajočih zborov, ki so mogočno zapeli skupno pesem, sebi v spodbudo, odraslim v pozdrav in slovo ter v »Nasvidenje« v prihodnjem letu

V preteklih jesenskih tednih, polnih dežja, megle in prvega mraza, smo imeli lepe prilike, da smo se ogreli in povesečili ob raznih koncertih slovenske ljudske in umetne pesmi. Zlepa se ni zgodilo, da bi v razmeroma kratkem času imeli tako veliko število uspešnih pevskih nastopov.

LETOSNJA CECILIJANKA

Začelo se je s Cecilijanko v Gorici, ki bo prihodnje leto obhajala jubilej dvajsetletnega nepretrganega življenja. V dveh večerih se je zvrstilo na odru Katoliškega doma v Gorici 16 zborov iz dežele Furlanije-Juljske krajine. Najbolj je bila zastopana Goriška, kar je naravno. Ob reviji je na odru nastopilo 350 pevcev in pevk pod vodstvom 14 zborovodij, kajti eden je vodil kar tri zборе (Zdravko Klanjšček). Poslušalcev je ta revija imela preko 700. Prvič je bila v nedeljo 21. novembra tudi direktna oddaja po tržaškem radiu. Ista ustanova je vse zборе tudi posnela in jih sedaj polagoma oddaja svojim poslušalcem v rednih oddajah. Cecilijanke se je kot gost udeležil prvi večer tudi dr. Luigi Paulin iz Pordenona, ki je na deželni ravni zadolžen za zborovsko petje. O nastopu zborov se je ugodno izrazil in sprožil misel, da bi bilo zelo pametno, ko bi imeli kdaj tudi skupno revijo slovenskih in italijanskih zborov iz naše dežele.

V TRSTU IN GORICI

Naslednjo nedeljo (28. novembra) je bila revija pevskih zborov v Kulturnem domu v Trstu. Ta manifestacija je privabila na oder dvanaest zborov, predvsem s Tržaškega. Komaj se je poleg odmev te revije, je prišel iz Ljubljane Komorni zbor tamkajšnje RTV. S koncertom je nastopil v Kulturnem domu v Trstu in v Katoliškem domu v Gorici. Poslušalcem je prinesel s seboj veliko umetniškega užitka, saj podobnega zbora že dolgo nismo slišali.

REVIJA MLADINSKIH ZBOROV

Kot zaključek pevske jeseni je bila mala cecilijanka ali revija mladinskih zborov, kot so jo zadnji čas preimenovali. V Katoliškem domu je na praznik 8. decembra nastopilo 11 mladinskih zborov iz Gorice in njene okolice. Mladina je priklicala izredno število poslušalcev, saj je bila dvorana Katoliškega doma tisti dan premajhna. Tudi del te revije je tržaški radio oddajal direktno, v celoti jo je pa registriral in jo bodo oddajali pozneje v programu mladinskih zborov. Ob začetku je navzoče pozdravila učiteljica Zora Saksida; zdi se nam prav, da tudi naše bralce seznanimo z njenimi mislimi.

SPREMLJEVALKA OD ROJSTVA DO GROBA

V davni, ko se človek še zavedal ni, da biva na zemlji, ko še ni poznal svojega cilja, ko sta mu bili hrana in varnost edi-

na skrb, je že spoznal in začutil, da je nad njim nekaj višjega. Na nizki stopnji svojega umskega razvoja je odkrival to najvišje v naravi, v njenih elementih: v soncu, v zvezdah, v luni, v blisku in gromu itd. Vzpostavil je tudi že stike s tem, kar je bilo nad njim in začel svojo vero izražati čisto preprosto: z mimiko svojega telesa in z glasom. Rodili so se obredi, ples, glasba. S plesom in petjem se je človek najvišjemu vzorec tkanja. Pomislimo tudi na spiritalne, močno duhovno pesem črncev z ameriških bombažnih plantož.

Pesem se je razvijala tudi ob človekovem delu ter dobila melodijo, ritem in besedilo ob posnemanju telesnih gibov in zvokov orodja, ki ga je ob tem in onem delu človek uporabljal. Cisto drugačna je pesem žanjic kot mlatičev. Pesem je kmalu postala važen del človekovega vsakdanjega dela. Severnoafriški in nekateri italci preprog z Vzhoda s pesmijo in ritmom narekujejo vzorec tkanja. Pomislimo tudi na spiritalne, močno duhovno pesem črncev z ameriških bombažnih plantož.

Pesem je vedno odraz dobe, v kateri je nastala. V njej se kažejo gospodarski, socialni, politični, kulturni in tudi verski dejavniki. Lahko bi rekli, da je ustvarjalčeva misel seme, njegova duševnost zemlja, družbeno-gospodarski dejavniki pa dež, ki jo rosi in ji omogoča rast...

Liturgična pesem iz časov pred Kristusom je otožna, po Kristusovem prihodu se razceveti v veličasten magnificat. Upoštevati moramo tudi prostorsko oddaljenost ljudskih skupnosti. Narodni so se razvijali različno, zato so tudi njih pesmi različne. Pri našem narodu je opaziti enotnost, ki jo pri drugih le redko najdemo, zato je tudi naša pesem izredno bogata po količini in vsebini. Slovenskemu človeku je bilo skupno vse: skrbi, žalost, težave, veselje, vera. Koliko imamo samo marijanskih pesmi, mašnih, božičnih, velikonočnih... Priključimo si v spomin razigrane fantovske in nežne deklishe pesmi! Žalostne pesmi o vojaškem stanu, o vojski, o sirotah, lepi Vidi, opeharjenem dekletu, preproste ljubezenske in prirske domovinske pesmi.

Da je pesem nekaj lepega, ni treba omenjati posebej, poudariti moramo le vzgojno plat glasbe. Vzgojitelj se ponekod zaveda, da njene vrednosti na vzgojno-izobraževalnem polju. Na Madžarskem npr. je v šolah petje na dnevnem redu. Zeleti je, da bi starši pri svojih otrocih pospeševali ljubezen do petja in glasbe sploh, mladini, ki se z njo bavi in jo goji, pa naše priznanje in iskren aplavz!

ZAKLJUČEK

Če bi popotni človek vprašal: Kaj dela Primorska?, bi mu lahko odgovorili: Primorska poje. Poje pa predvsem po zaslugi zborovodij. Kajti ni zbora brez dirigenta. Ta je njegova duša. Za to jesen polno

Značilni premiki v današnji družbi

Wolfram Fischer, berlinski profesor za gospodarskopolično zgodovino, je na nekem strokovnem posvetu nedavno ugotovil, da se je socialno vprašanje povsem drugače razvijalo kot pa ga je razčlenil in napovedal socialistični marksizem. Socialne študije danes znova odkrivajo, da je treba z določeno socialno neenakostjo v socialni družbi vedno računati.

Prav zaverovanost v enakost ljudi, ki naj jo prinese ali socialni prevrat ali pa razvoj človeške družbe v socializem pa je ideologija, ki še danes razgibava ljudi, jih žene v nered in stavke, čeprav danes ni več mogoče govoriti o bedi in klasičnem izkoriščanju delavstva kakor v preteklem stoletju, ko je ta ideologija nastala.

NOVI RAZRED

Cilj takšne enakostne ideologije danes nikakor ni več zagotovitev osnovnih človeških pravic in socialne zaščite delavstvu, ampak predvsem prevzem oblasti s strani voditeljev delavskih strank, sindikatov in vseh njihovih organizacij. Gre za nov razred, ki je že davno izgubil proletarski značaj in se dvignil daleč nad delavske množice, tako po svoji politični moči, s katero razpolaga v državnem življenju, kot po svoji

osebni blaginji, ki ni sad njegovega lastnega dela, ampak njegovega vodilnega položaja.

Ker razpolaga novi razred, vodilni sloj, z močno postrojenostjo, discipliniranostjo in organiziranostjo, v kateri ni različnosti mnenja, naredi pred javnostjo vtis udarne sile, ki bo prej ali slej prevzela oblast. In zato se danes tako imenovanim proletarskim političnim strankam pridružujejo tudi široki neproletarski sloji, meščanski in izobraženski krogi, uradništvo, študentje, celo aristokrati. (Italijanske komunistične partije npr. danes ne vodi delavec, ampak aristokrat.) Vsi oni pač, ki se bojijo, da ob morebitnem prihodu socialistov ali komunistov na oblast ne bi zamudili vlaka.

Socialistično marksistična ideologija o socialni enakosti, o razrednem boju, o »raju že na tej zemlji«, kot se je izrazil Lenin, služi sedaj vodilnemu levičarskemu sloju zgolj za pritisk na državo v cilju prevzema oblasti, za izrabo in kanaliziranje množic v ta namen. Ni mu mar svetovna kriza, ki že sama po sebi ogroža obstoj podjetij in tovarn in s tem delovnih mest. Z organiziranjem nenehnih stavk in izgube tovarn povzročajo njih zaporo ter brezposelnost. Vse to v imenu boja za socialno enakost, v katero že sa-

mo delavstvo ne verjame, a si jo kljub temu jemlje kot pretvezo za stavke, katerih pravi namen so največkrat samovoljni delopusti in dopusti ter mostovi k praznikom.

OBRAČANJE V DRUGO SMER

Socializem je upravljal, teoretiziral in filozofiral mimo človeške narave. In zato so prav sami socialistični teoretiki in načrtovalci povzročili premik v javnem političnem življenju, namreč to, da se je socialpolitično mišljenje na evropskem političnem nebu začelo obračati v drugo smer.

Najbolj viden preobrat je prišel to jesen na Švedskem, kjer so socialni demokrati po 44 letih izgubili volitve. Švedski volivci so zaradi ogromnih davkov, ki jih terjajo za svoje vzdrževanje socialistični državni aparat odrekli podporo socialnim demokratom.

Tudi nazadovanje vladajočih socialnih demokratov v Zahodni Nemčiji ni nobeno naključje. Sprožilo se je gibanje, ki ni zgolj nejevolja nad visokimi davki, ampak je usmerjeno predvsem proti socialistični in socialdemokratski zamisli države. Tudi na Danskem vodijo socialisti obupen boj za preživetje v vladi. Danski človek je naveličan socialistične birokracije, ki je terjala od njega novih in novih davščin.

Na Nizozemskem se je iz katoličanov in protestantov pred kratkim oblikovalo novo krščansko demokratsko gibanje kot sredinska protiutež doslej vladajočim socialistom. Njegov vodja Andreas van Agt sodi, da najslabotnejši sloji, potrebni pomoči, danes niso več delavci, ki jih ščitijo mogočni sindikati, in se zavzema za tradicionalne pojme kot »avtoriteta«, »pravica« ter »soodgovornost«. V bližnji Belgiji se je liberalno krilo valonske stranke zoperstavilo načrtu ministrskega predsednika za preusmeritev vladne politike v levo.

V Franciji je golistična skupina okoli prejšnjega vladnega predsednika Chiraca zabeležila na zadnjih delnih volitvah močan prodor v doslej komunistična volivna območja. Komunisti so močno nazadovali. Napredek pa so zabeležili socialisti in njih vodja Mitterrand si kljub vsej komunistični propagandi o napredku levih sil prizadeva prepričati francosko javnost, da je šel socialistični napredek pravzaprav na račun nazadovanja komunistov, ne pa drugih strank.

Poznavalci zatrjujejo, da ni nikjer gotovo, da bi v drugih romanskih deželah, posebno v Italiji, ne šle ure drugače kot pa drugod po Evropi. Iz Milana da veje danes čisto drugačen veter za demokristjane, pri katerih je javnost doslej videla zgolj napake. V Veliki Britaniji, čeprav njih razmer ni mogoče meriti s celinskimi merili, se napetosti znotraj laburistične stranke vedno bolj večajo.

Socialisti tam, kjer so bili več let na vladi, niso mogli ali pa ne znali rešiti osnovnih, najbolj perečih življenjskih vprašanj kot je brezposelnost, gospodarska kriza, zagotovitev socialne varnosti, umiritev cen in druginje, zaščita najrevnejših, ki jih ne ščitijo sindikalni magnati in druge organizacije. Tega se je evropski človek, kot se vse zdi, začel tudi zavedati.

Slovenska skupnost in Kraška gorska skupnost

Slovenska skupnost je redno sodelovala na vseh sejah komisije za statut s konkretnimi predlogi, ki pa so bili na žalost skrajani v celoti zavrnjeni. Med drugim je zahtevala:

1. Statut naj se voli v obeh jezikih, tako da bosta besedila enakovredni. To je bila edina zahteva, ki je bila sprejeta.
2. Predsednik in podpredsednik naj obvladata slovenščino. Ta predlog je bil zavrnjen, zanj je glasovala le Slovenska skupnost.
3. Sestava odbora naj bo odraz etničnega sestava prebivalstva, ki ga upravlja gorska skupnost. Tudi to je bilo odbito.
4. Uslužbenci naj obvladajo slovenščino. Odbito, češ da bi se tako oškodovalo predstavnik večinskega naroda.
5. V tehničnem posvetovalnem odboru naj bodo tudi predstavniki najbolj reprezentativnih organizmov in društev, ki so zainteresirani na gospodarski, družbeni in kulturni rasti skupnosti. S tem predlogom je SSK hotela dati možnost slovenskim društvom in organizacijam, da bi te imele svojega predstavnika v tem odboru. Tudi to je bilo zavrnjeno.

Poleg tega je predsednik Colja na seji komisije za statut v imenu PSI predlagal, naj bi se sprejel poseben člen statuta, ki bi predvideval, da eden od dveh predstavnikov (predsednik ali podpredsednik) obvlada slovenščino. S tem se je strinjal komunistični delegat na omenjeni seji Guglielmi. SSK je vzela to na znanje kot znak dobre volje omenjenih strank. Na seji

petja se moramo zato najprej zahvaliti našim zborovodjem, ki vodijo zbere brez kakega honorarja, iz velikega idealizma in ljubezni do petja in našega ljudstva. Potem so tu naši pevci in pevke, starejši in mlajši in najmlajši. Na obeh pevskih nastopih v Gorici in na reviji v Trstu jih je bilo blizu tisoč. Ali ni to število izredno veliko za naše zamejske razmere? Ljudstvo ki poje, bo živelo.

K. H.

skupščine 7. t. m. pa tega predloga nismo slišali in so bile naše zahteve pod točkama 2. in 3. označene kot protistavne. Dr. Colja je v začetku seje izjavil, da misli odbor predlagati po sprejemu statuta resolucijo, v kateri naj bi bila izrečena politična volja, da bi predsednik ali podpredsednik znala slovensko. Tega pa nihče ni storil.

Končno je predstavnik Slovenske skupnosti v glasovalni izjavi pozval PCI in PSI na politično odgovornost od vseh Slovencev ter označil vedenje omenjenih strank podobno onemu, ki smo ga bili vajeni pri Krščanski demokraciji. SSK priznava, da je dejal govornik, da je statut v nekaterih točkah boljši od ostalih v raznih upravnih telesih, da pa se bodo njeni predstavniki vzdržali glasovanja, da na ta način izpovedo svoje nezaupanje načrnu upravljanja sedanje večine, ki ne kaže pravega poslušanja za probleme manjšine.

Določitev šolskih okrajev

V deželni zbornici je bilo vprašanje določitve šolskih okrajev odloženo, in to na zahtevo deželnega odbornika Mizzaua. Svojo zahtevo je utemeljil po potrebi poglobitve vprašanja, za kar so se baje zavzele nekatere prizadete občine.

Predstavnik SSK dr. Štoka je od odbornika zahteval, naj pove, če gre pri tem tudi za poglobitve vprašanja slovenskega samostojnega šolskega okraja, za katerega se je dejansko zavzela vsa naša narodna skupnost ne glede na politično prepričanje. Ker mu odbornik ni hotel dati jasne in točne odgovora, se je dr. Štoka protivil odložitvi razprave in dejal, da je nujno o tem vprašanju takoj razpravljati. Proti odložitvi so se poleg SSK izrekle tudi PCI, PSI in MF.

■ V Svici so aretirali holandskega bogataša Pietra Mentena, ki ga dolžijo, da je med zadnjo vojno dal pobiti kot član SS oddelkov nad 300 Judov na Poljskem in se nato okoristil z njih premoženjem.

Zmagoslavje pesmi mladih

Skromni so bili kot vedno začetki, ko so nastopili nekateri otroški in mladinski zbori prvič pred šestimi leti na praznik Brezmadežne v Katoliškem domu v Gorici. Letos pa je bila slika že čisto druga: dvorana nabito polna, zborov enajst, povod prekipeljavajoče zmagoslavje naše pesmi.

Ponovno smo spoznali: pesem družji prek vseh svetovnonazorskih razlik. V dvorani so se srečali ljudje in osebe, ki jih drugače nikdar ne vidiš skupaj. V koliko tolažbo je to vsakomur, ki ljubi naš rod za mejo! Zato tem bolj bije v oči, da tudi ob takih pomembnih prireditvah ni zravne tistih, ki tako mnogo govorijo o slovenstvu, o potrebi narodne zavesti, o povezavi z matično domovino. Kje so bili snemalci koprške televizije, ki jih je za oddajo »Odpri meja« videti na vsaki prireditvi, čeprav se z zadnjo v Katoliškem domu ne morejo niti primerjati, če so te prireditve v okviru neke »napredne« skupine ali na »naprednem« odru? Zakaj in kako še dolgo ta stalna diskriminacija za vse, kar ne sovpada v neki naprej določen okvir?

Pa preidimo po tej neprijetni ugotovitvi raje k prireditvi sami, ki je nudila toliko lepega, mogočnega in vzpodbudnega. Ker je prvi del prenašal neposredno radio Trst A, se je revija pričela četrte ure po napovedanem času. Uvodne besede je povedala učiteljica Zora Saksida. Najdemo jih v današnjem uvodniku na prvi strani.

Prvi je prišel na oder mladinski zbor iz Dobrodo, zelo številni, ki ga sedaj vodi Eagle Frandolič, prej pa je bil v rokah Magde Ferfolja por. Devetak, ki je to pot nastop tudi dirigiral. Pesmi so bile tri: Otrok po poti gre, V nebesih sem doma, Slovenski smo fantje.

Anka Černič je nato pripeljala na oder zbor iz Steverjana, ki je živahno zapel Čuk se je oženil, Medvedek in Veš, o Marija.

Kot tretji se je predstavil dekliški zbor z Vrha, ki je zrasel iz otroškega zbora, katerega duša je bil in je še organist Janez Pavletič iz Rupe. Zal otrok na Vrhu trenutno ni toliko, da bi mogli samostojno nastopiti. So jih pa dostojno zamenjale njih starejše sovrstnice, ki jih bo v bodoče vodila Magda Ferfolja Devetakova, katera se je pred nekaj meseci priložila na Vrhu. Dekleta so sproščeno zapela te pesmi: Doli v kraju sama zase, Glejte že sonce zahaja in Pastirica.

Anka Černič pa ne vodi samo mladih Steverjancev. Ker uči na Plešivem, je tudi tam postavila na noge simpatičen otroški zbor, ki seveda tudi ni smel umanjati na prireditvi. Pogumno so mladi pevčeki zapeli Majhna sem bila, Na Koroškem je fletno in Lepa, si lepa si, roža Marija.

Podgorske otroke je skrbno pripravil njihov učitelj Mladen Uršič. Dovršeno so zapeli Kekčevo pesem, Huda mravljica in V dolinci prijetni. Isti vzgojitelj je skupaj z ženo Dorico naštediral tudi otroško ranjanje na temo »Zeleni gozd je lovčev raj«.

Po toliko zborih in tolikih pesmih je bil prav primeren odmor. Člani SKAD-a so poskrbeli, da je bilo moč dobiti v atriju pred dvorano okusne krofe in kozarec dobre pijače.

Spored se je nato nadaljeval z nastopom mladine iz Stmavra pod vodstvom prof. Devetaka ob spremljavi klavirja in tolkal. Zamisel prof. Devetaka je bila posrečena, kar je tudi občinstvo poudarilo z dolgim aplavzom. Pevci so podali: Zapel sem iz mraka, Hvala za vsako dobro jutro ter In polje prepeva.

Učiteljica Ada Černič je poskrbela, da so bili zastopani tudi malčki iz šole na Jazbinah. Pogumno in pristrčno so podali pesmi V znamenju križa, Naša četica koraka in Pastirček pred nebeškimi vrati.

Tudi v Sovodnjah imajo številni otroški zbor, ki ga vzgaja Mirko Špacapan. Z veliko samozavestjo in gotovostjo so otroci odpeli Ko iz spanja zjutraj se zbudimo, Venček na glavi in Moj klobuk ima tri luknje. Zadnja pesem je še posebej ugažala, saj so jo pevci in pevke spremljali s prav posrečeno mimiko. Naj v zvezi s tem zborom omenimo, da sta bili iz Sovodenj tudi obe napovedovalki, Nada in Lorena, oblečeni v lepo krajevno narodno nošo. Povezovanje, ki je bilo zelo duhovito, sta zelo mojstrsko izvedli in zaslužita vse priznanje.

Star znanec revije je tudi otroško-mladinski zbor iz Standreza, vedno dobro za seden, ki ga vsa leta z veliko vnemo pripravljala in vodi Elvira Chiabai. Ta zbor je zapel Zgodnja Danica, Kmetič veselo na svetu živi in Tam gori za našo vasjo.

Tako je prišel na vrsto zadnji zbor, in sicer mladinski zbor »Kekec« iz Gorice, ki se vsako leto prenavlja in obnavlja ter je vedno močan v svoji izraznosti. Pod vodstvom učitelja Iva Bolčine je zapel Tribučko kolo, Ribniško in Lipa zelenela je.

Po odpetih pesmih pa se ta zbor kar ni hotel umakniti z odra. Hitro smo razumeli, zakaj. Naenkrat so se mu pridružili pevci in pevke iz prejšnjih zborov. Komaj je prostori oder mogel vse sprejeti. Nekaj velikostnega je bil pogled na to mladež, ki je vneseno zapela prav tako pod vodstvom I. Bolčine in ob klavirski spremljavi prof. Devetaka skupno »Pesem vesela«. Menim, da je bilo to doživetje posebne vrste, ki je obljelo tako pevce kot dirigente in občinstvo v dvorani. Ze za tako doživetje se splača priti na nastop naše mladine.

Počasi smo se razšli, srečni v zavesti, da imamo rod, ki bo plamenico vere in slovenstva visoko dvigal tudi tedaj, ko mi ne bomo več prisotni. Pristrčna hvala za tako uspešni nastop vsem, ki so ga pripravili: Združenju cerkvenih pevskih zborov - Gorica, vsem dirigentom, nastopajočim, pa tudi staršem otrok, ki jim nudijo zdravo versko in narodno vzgojo. In na svidenje, če Bog dá, leto osorje, spet na praznik Brezmadežne!

— ej

D. H., grljanski breg

S TRŽAŠKEGA

OD TEDNA DO TEDNA

Narobe svet

Cez sedem križev nosim, pa se mi ni še primerilo kaj takega, da bi o sv. Miklavžu prinesel svoji ženi vejico robdnic, in to še dovolj dobrih in sočnih; ne kakor gozdnih jagod, ki so sicer lepe rdeče, a brez pravega okusa. Pa tudi rapljo jagod, grozdlič je bil skrit v vrhu med listi trte, sicer bi ga ptiči že davno pozobali; čudno pa je, da ni segnil pri tolikšnem dežju.

Nekam čudna je letošnja jesen, sila deževna, padlo je skoraj 500 mm dežja; pa tudi toliko bliskanja in grmenja nisem videl ne slišal v začetku decembra kot letos. Zorenje sadežev je zelo podaljšano, tako da sem za sv. Terezijo (15. oktobra) prinesel domov zadnjo figo, zadnje paradiznike pa konec novembra, imam pa še eno tako rastlino, ki je cvetela do pred kratkim. Repo imam zunaj še skoro vso, in se je celo še nekaj odebelila v zadnjem deževju. Obratno pa so se narcise razcvetele cela dva meseca prej kot navadno v našem bregu. Stari bi dejali: narobe svet.

D. H., grljanski breg

Osimo in slovenski predstavniki

Osimski sporazumi, ki so zdaj v obdobju ratifikacije v rimskem parlamentu, so bili predmet obširnih razprav tudi v deželni svetovi, v tržaškem občinskem ter v tržaškem pokrajinskem svetu. Vsi trije predstavniki Slovenske skupnosti v teh svetih (Stoka, Dolhar in Brezigar) so se glede teh sporazumov izjavili v smislu sklepov in smernic svoje stranke, ki je zavzela svoje stališče na zadnjem občnem zboru SSK v Trstu 24. oktobra letos.

Predstavniki SSK so v svojih govorih pozdravili sporazume, kateri naj bi dokončno rešili obsežno vprašanje med Italijo in Jugoslavijo, ki je ves povojni čas bilo jabolko spora med tema dvema državama, kar se je negativno odražalo tudi v odnosih med tukajšnje večino ter slovensko narodno skupnostjo.

Svoje pomisleke pa so predstavniki izrazili glede lokacije in obsega industrijske cone na Krasu, ki bo — če bo uresničena — ogrožala slovensko prebivalstvo na tem ozemlju tako z narodnostnega (odbornik Stopper je v deželni svetovi dejal, da se bo na Kras naselilo od 5.000 do 6.000 novih družin) kot tudi z ekonomskega, saj bodo razlašene ogromne površine zemlje, pri čemer bo prizadeta posebej Gropada. Predlagali so zato, da bi po podpisu sporazuma pristojni vladi zopet proučili ta problem in poiskali drugačno lokacijo za črtano industrijske cone, npr. v Miljah.

V zvezi z narodnostno zaščito pravic slovenskega prebivalstva so predstavniki SSK zahtevali globalno zaščito vseh naših pravic in izrazili začudenje nad tolažnim imenu ministra Forlanija, ki v spremnem besedilu Osimskih sporazumov restriktivno razlaga člen 8, češ da zaščita slovenskega prebivalstva velja za ozemlje bivšega Samostojnega tržaškega ozemlja, torej samo za tržaško pokrajino.

Sindikavno srečanje v Vidmu

V sredo 1. decembra so se sestali v Vidmu na pobudo enotne deželne sindikalne federacije Cgil-Cisl-Uil delegati delavskih svetov in sindikalni predstavniki, da bi s tako masovno manifestacijo opozorili rimsko in deželno vlado na nujnost kratkotrajnosti emergentnega stanja in na neodložljivost takojšnjega načrtovanja za ponovni preporod področij, ki jih je opustošil potres.

Na zborovanju v športni palači, ki se ga je udeležilo nad dva tisoč ljudi in katerega je predsedoval generalni tajnik sindikalne konfederacije Uil, socialist Benvenuto, je spregovoril v imenu slovenske komponente deželne sindikalne delavskega gibanja delegat, član SSG v Trstu Aleksij Pregarc.

Aleksij Pregarc je v svojem nagovoru v slovenščini, ki so ga prisotni delavci sprejeli s toplim in tovariškim aplavzom dejal, da je naloga slovenskih ljudi v sindikalnem gibanju stalno opominjati odgovorne voditelje na dolžnosti, ki jih imajo do slovenske narodnostne skupnosti in še posebej v takšnih težkih trenutkih, ko gre za obstoj dela slovenskega naroda, ki ga je na področjih Režije, Terske doline ter Beneške Slovenije tako hudo prizadel potres. Aleksij Pregarc je nato predlagal, naj enotna sindikalna federacija Cgil-Cisl-Uil prevzame pobudo, da se ustanovijo na dvojezičnih področjih v okviru sindikalnega

gibanja pogoji za ovrednotenje slovenske komponente delavskega gibanja.

Na istem zborovanju je prišlo do pogovora med generalnim tajnikom Uil Benvenuto in predstavnikom Slovenskih delovnih ljudi Gombačem. Benvenuto in Gombač sta se strinjala, da je treba slovenskim delavcem v Italiji zagotoviti popolno zaščito s tem, da se prisili italijansko vlado, da predno začne z uresničevanjem industrijskih objektov, odobri zakon, s katerim je zajamčeno zaposlovanje na narodnostni podlagi in število delovnih mest, tako da ne bi prišlo v bodočnosti do vsiljenega premika etničnega ravnovesja v korist večinskega naroda.

Benvenuto se je strinjal tudi z dejstvom, da pride čimprej do posvetovanja najširšega kroga slovenskih delavcev, za kar je dejal, so zainteresirane vse tri sindikalne konfederacije.

Razprava o radio-televizijskih oddajah pred deželnim svetom

Dne 19. novembra je bila pred deželnim svetom razprava o radio-televizijskih oddajah v naši deželi. Uvodno poročilo je imel odbornik Gino Cocianni. Njegovo poročilo je bilo izčrpano in za nas Slovence zanimivo. Povedal je, da so bila med poletjem različna srečanja, kako izpeljati reformo RTV s posebnim ozirom na dežele, kjer bivajo narodne manjšine. V imenu dežele Furlanija-Juljska krajina je imel referat on sam v Firencah 29. julija ter v Aosti 23. in 24. oktobra.

Poročilo, ki ga je imel na teh dveh srečanjih, je prebral tudi pred deželnim svetom. Povedal je marsikaj pametnega; npr. potrebe etničnih manjšin je treba upoštevati v večji meri; omogočiti jim je treba neposredno soudeležbo pri zamisli, sestavi in izvajanju radijskih in televizijskih programov; ustanovijo naj se v deželi razni centri za registracijo radijskih in televizijskih oddaj iz življenja narodnih skupnosti; razširi naj se obveščanje; uresničiti naj se možnost sprejemov na celotnem ozemlju dežele s potrebnimi oddajniki, kjer jih še ni; pri radijskih oddajah naj se zaščiti sodelovanje vseh socialnih, političnih, gospodarskih, kulturnih, sindikalnih in verskih sil na deželni področju itd.

Navedli smo nekaj predlogov, ki jih je stavil odbornik Cocianni in jih je slišal deželni svet. Pri tem stavimo nekaj vprašanj:

1. Zakaj so v deželni komisiji za radio-televizijo samo Spetič kot zastopnik PCI in Slama kot zastopnik DC? Ali naj italijanska partija in italijanska DC zastopata kulturne, socialne in politične potrebe slovenske narodne skupnosti v Italiji? Ali niso zakrivila najtežjo diskriminacijo na naš račun, ko so iz te komisije izključili zastopnika Slovenske skupnosti? Berite časopisna poročila: vsa soglašajo, da je zastopnica slovenske narodne manjšine v Italiji Slovenska skupnost. Samo v deželni svetu tega nočejo vedeti.

2. Deželna vlada je po svojem članu Cocianniju stavila toliko lepih in koristnih predlogov. Toda zakaj imajo sedaj vsi gluha ušesa za številne pritožbe na račun nekaterih sprememb, ki so nastale pri slovenskih oddajah tržaškega radia? Gluhi so Gino Cocianni, deželna komisija, najbolj pa dr. Botteri.

Kaj nas boste vlekli za nos z lepimi predlogi, dejansko pa želite izvotliti slovenske oddaje, da jih ne bo nihče več poslušal.

■ V rimskem parlamentu je bil z veliko večino glasov zavrnjen ugovor skrajne desnice, češ da je osnutek zakona o ratifikaciji italijansko-jugoslovanskih sporazumov protustaven. Med navzočimi 417 poslanci je glasovalo zoper ugovor skrajne desnice, kateri so se pridružili še liberalci in radikali, 374 poslancev, za pa 43.

■ Močan potresni sunek je v ponedeljek 13. decembra prizadel okolico Gardskega jezera. Središče potresa je bilo na področju gore Balbo na vzhodni strani jezera. Jakost je bila 4,5 po Richterjevi lestvici ali 6,5 po Mercallijevi. Bilo je precej strahu, smrtnih žrtev in ranjenih pa ni bilo. Materialna škoda je precejšnja zlasti v mestu Riva na severnem koncu jezera.

■ V Trstu je prišlo do ponovnega ropa, katerega žrtev je postala podružnica št. 2 banke Credito Italiano v samem mestnem središču na trgu sv. Ivana. Roparji so odnesli 125 milijonov lir in precej tuje valute ter nato nemoteno odšli. To je bil letos že tretji roparski podvig v Trstu.

■ Ob odprtju nove operne sezone v milanski »Scali« so »mladinski proletarski krožki« priredili vrsto motilnih akcij, da bi protestirali proti razkošju tistih, ki si lahko privoščijo gala prireditve v omenjenem gledališču. Zelo okrepljena policija je preprečila razgrajanje dohod do poslopja, zato pa so se mladi protestniki spravili na razbijanje avtomobilov in cestnih znakov v središču mesta.

■ V Rimu je zasedal vsedravnji svet DC, ki se ga je udeležilo 206 zastopnikov stranke. Glavni tajnik Zaccagnini je odklonil »premik naprej«, ki ga zahteva Berlinguer, češ da bi tak premik proti levi odprl vrzeli desnici. Po Zaccagninijevem mnenju imata DC in PCI enako družbeno osnovo, ločujeta se pa v pojmovanju svobode; z drugimi besedami: s komunisti je mogoče sodelovati pri reševanju italijanskih družbenih problemov, ne bi pa bilo pametno, da bi vstopili v vlado, ker so za »svobodo nevarni«.

■ V Milanu, Rimu, Genovi in v nekaterih drugih mestih so bile manifestacije ob sedemletnici pokola, do katerega je prišlo 12. decembra 1969 v Kmečki banki na trgu Fontana v Milanu zaradi eksplozije nastavljene peklenkega stroja. Pokola je bil obtožen anarhist Pietro Valpreda, drugi anarhist železničar Pino Pinelli pa je tri dni nato v skrivnostnih okoliščinah padel z okna milanske kvesture in se ubil. Po sedmih letih krivici še vedno niso odkriti, vse pa kaže, da niso iz anarhističnih vrst. Čez dober mesec se bo začel v Catanzaru proces, ki ga je odredilo kasacijsko sodišče. Na zatožni klopi so anarhist Valpreda, fašista Freda in Ventura ter častniki obveščevalne službe, ki da so prikrili vrsto pomembnih dokazov ter skušali onemogočiti preiskavo. Bo resnica končno prišla na dan?

■ Tito je postal »doktor vojaških ved«. Ta naslov mu je podelil predavateljski znanstveni svet centra visokih vojaških šol v Beogradu. Pobude za tako podelitev naj bi bile prišle iz vojaških šol, iz enot oboroženih sil, iz vrst partizanskih borcev in najširše javnosti.

■ Za 30 milijard lir je Italija prodala Iranu dve svoji največji potniški ladji »Raffaello« in »Michelangelo«, ki imata vsaka po 46.000 ton, sta dolgi po 275 m in široki 31 metrov. Iranska vlada jih bo uporabljala kot plavajoče hotele za svoje častnike, podčastnike in njih družine. Po preobnovi ladij bo v vsaki od njih prostora za 1500 oseb in 350 članov posadke.

■ V Moskvi se je dvakrat sestal z libijskim diktatorjem Gedafigem, ki je prišel tja na večdnevni obisk, predsednik Fiata Giovanni Agnelli. Srečanje povezujejo z nedavnim nakupom večjega števila delnic družbe Fiat s strani Libijske banke.

■ V mestu Avezzano v Abrucih so roparji v samem središču napadli zlatarno 60-letnega Francesca Saluccija. Ker se je nekaj zapletlo, so začeli streljati ter pri tem ubili 30-letnega sina in 42-letnega trgovca iz Pescara, nato pa brez plena pobegnili.

■ Potem ko so oblasti Vzhodne Nemčije odvzele zaradi političnega oporečnosti državljanstvo pesniku in pevcu Wolfu Biermannu, so je isto primerilo tudi njegovi družici na pevskih nastopih Nini Hagen. V svojem protestnem pismu na vzhodnonemškega notranjega ministra je namreč zapisala, da noče živeti v deželi, kjer ni mesta za Biermanna. Oblasti so njeno pismo vzele kot prošnjo za izselitev in ji sporočile, naj zapusti državo do 12. dec.

■ Varnostni svet OZN je potrdil dosedanjega glavnega tajnika Avstrijca Kurta Waldheima še za eno petletje. Sklep je bil sprejet s 14 glasovi proti enemu vzdržanemu (LR Kitajska). Waldheima je nato soglasno izvolila tudi generalna skupščina.

■ Na Portugalskem so bile pretekle nedelje upravne volitve v občinske svete. Najbolje so se odrezali socialisti, saj so prejeli 34 % glasov, zelo dobro tudi socialdemokrati (25 %), medtem ko je združena levica s komunisti na čelu dobila le 17 %, stranka desnega centra pa 16,5 %. Od 252 občin bodo imeli socialisti 100 županov, socialdemokrati 92, komunisti 34, desni center pa 25. Zupani velikih mest kot so Lizbona, Coimbra in Oporto bodo socialisti.

■ Avstrijski kancler Bruno Kreisky je po jezikovnem preštevanju 14. novembra letos prvič sprejel predstavnike obeh slovenskih organizacij na Koroškem in se pogovarjal z njimi eno uro. Šlo je za vprašanje, v kakšnem okviru poslej nadaljevati pogajanja med oblastmi in sodalstvi organizacijami, vendarle ni prišlo do konkretnih sklepov. Slovenski zastopniki so zahtevali, naj bi se pogajanja nadaljevala v okviru »kontaktnega komiteja«, Kreisky pa je dejal, da mora za to dobiti soglasje vseh treh v parlamentu zastopanih strank.

★

UTRIP CERKVE

● V Rodeziji so črnski gverilci ubili dva misijonarja in eno misijonarko. Misijonarja sta bivši misijonski škof nemškega porekla 71-letni Adolf Gregor Schmitt ter 65-letni p. Possenti Weggarten, redovnica pa Maria Frances Vanderbergh. Odkar je izbruhnila črnska gverila v Rodeziji, je izgubilo življenje že 62 oseb bele rase.

● Letos ima adventne govore v Vatikanu p. Ilarino da Milano. Prvega takega govora se je v petek 3. decembra udeležil tudi papež s številnimi kardinali, nadškofi, škofi in drugimi člani kurije.

● V starosti 92 let je odstopil nadškof z otoka Malte Mihael Gonzi. Škof je bil kar 52 let. Ko ga je pred leti Apostolski sedež zaprosil, naj prepusti vodstvo škofije mlajšim močem, je to prošnjo molče zavrnil.

● 1. decembra 1976 je poteklo 60 let, kar je bil sredi Sahare umorjen od muslimanskega verskega fanatika Charles de Foucauld, najprej zelo posveten častnik francoske vojske, po spreobrnjenju pa duhovnik ter kasneje ustanovitelj Malih bratov in sester Jezusovih.

● Nizozemska vlada močno podpira delovanje holandskih katoliških in protestantskih misijonarjev v deželah Tretjega sveta. Letna pomoč znaša okoli 30 milijard lir. Minister za sodelovanje in razvoj, ki je socialist, je dejal, da se vlada rada poslužuje katoliških in protestantskih misijonov in drugih podobnih privatnih ustanov, ker je tako zagotovljeno, da pride pomoč zares v korist krajevne prebivalstvu in tudi mnogo hitreje.

Pastirček št. 3

Tudi pod novimi uredniki »Pastirček« redno prihaja med nas. Zlasti šolski otroci ga nestrpno čakajo, pa tudi odrasli ga radi vzamejo v roke.

Tretja številka je seveda posvečena osrednjima otroškima praznikoma v decembru, sv. Miklavžu in Jezusovemu prihodu na svet. O tem govore pesmi Zore Saksida, Ljubke Sorli, Vladimirja Kosa in Tomeka, o tem tudi zgodba Tončke Curkove »Ziva punčka«, Marize Perat »Marjanka je srečala Ježuščka« (ne Jezusa kot je pomotoma v naslovu!) ter Anemarije Zlobec »Sveti trije kralji«, o tem prav tako uglasbena pesem Gabrijele Devetaka na Tugomerjevo besedilo z naslovom »Božična« ter božični prizor »Na sveti večer«, ki ga je prosto iz italijanščine priredila Zora Saksida.

V »Goriških sprehodih« oriše Mariza Perat v tretjem nadaljevanju zgodovino goriških grofov, v literarnem koledarju pa je predstavljen pesnik Brečko Kosovel ob petdesetletnici smrti. Objavljena je tudi njegova pesem »Polh v jeseni«.

Dopisov je to pot bolj malo, zato pa več perorisb in majhnih sestavkov, kar je razveseljivo, saj na ta način list res postaja glasilo otrok. Številko poživljajo razna vprašanja, na katera je treba odgovoriti, da se pokaže učenčovo znanje, mladi bralci pa so povabljeni tudi že k pesništvu, saj naj bi k pesmi »Kaj pa misliš dodati še tri kitice. Sportni kitice je kot vedno pripravil Branko s Tržaškega.

Uganke iz 2. številke je rešilo že kar precej prijateljev »Pastirčkov«. Tudi iz 3. številke niso pretežke, le bolj bo treba paziti pri sestavljanju. Druga npr. »Pregovor« zahteva v drugi besedi 5234 namesto 4 številko 8, tretja »Misel na črticah« pod št. 4 pa, ko se izpolni, s črto »l« nima kaj početi. Bralci, prepričajte se sami. - jk

Občinska seja v Sovodnjah

Sovodnjski občinski svet se je sestel v petek 10. decembra ter obravnaval številna vprašanja, ki so javnega interesa. Tako je razpravljalo o popravilu strehe na občinski stavbi, ki je v slabem stanju. V zvezi s popravilom bi se tudi dvignilo zidovje v podstrešju, s čimer bi se pridobil prostor za občinski arhiv. Dela bodo stala 16 milijonov lir. V času prenavljanja strehe bodo občinski uradi poslovali v Kulturnem domu.

Z ozirom na dejavnost, kot so jo v prošnjah prikazala prosvetno-kulturna društva v občini, je svet razdelil letošnji prispevek 800.000 lir takole: PD »Sovodnje« 260.000, »Vipava« (Peč) 200.000, PD »Danica« (Vrh) 150.000, jamarski klub »Kraški krti« 100.000, zbor Rupa-Peč 60.000, Fotoklub Sovodnje 30.000 lir.

Ker bo s 1. januarjem 1977 zdravstvena služba preurejena, je občinski svet odobril sklep, da se dosedanja konzorcija razpusti.

Odobrena je bila nagrada županu in sejnina občinskim svetovalcem kot to določajo predpisi; občinskim uslužbencem je bila potrjena draginjska doklada za čas ob 1. januarja do 30. junija 1977; obnovljena je bila pogodba z dosedanjim podjetjem iz Vicenze za stavljenje lepakov v občini.

Župan Jožef Češčet je nato seznanil svetovalce o poteku akcije za postavitve nove telovadnice. Pristojni uradi se ogrevajo za montažne objekte, ker je pač to cenejša rešitev, treba pa je videti, če to ustreza interesom občinske skupnosti. Padel je predlog, naj bi posebna delegacija proučila ta problem.

Župan je še poročal o poteku proslave 25-letnice občinske uprave kakor tudi o stikih s predstavniki občinske skupščine Skofja Loka. Primerno bi bilo, da bi prišlo do pobratenja občin. Zato bi bilo koristno srečanje, na katerega naj bi prišli predstavniki kulturnoprosvetnih društev ter skupaj z občinsko upravo izdelali priložnostni program.

Na koncu se je župan odgovoril na resolucijo skupine svetovalcev SSK z zadnje seje ter podal stališče uprave k posameznim točkam. Odgovori niso povsem zadovoljili svetovalcev SSK, debata, ki se je ob tem razvila, pa je pokazala, da se večina strinja z resolucijo SSK.

V njej je med drugim rečeno, da mora biti osrednja skrb naša mladina. Vsa razpoložljiva sredstva bi morala temu služiti, saj je mladina za našo manjšino največja in najpomembnejša nalozba za bodočnost. Nujno je združiti se na vseh področjih z drugimi slovenskimi občinami na Goriškem, in kjer so dani pogoji ter se čutijo potrebe, tudi z občinami na Tržaškem in v Beneški Sloveniji. Tudi je treba nadaljevati s stiki z občinskimi upravami v matični domovini.

Poleg tega je potrebna povezava na Goriškem za ustanovitev raznih konzorcijev kot so to npr. za zdravniško in socialno ter psihopedagoško službo. V tem oziru je bilo do sedaj bolj malo storjenega. Povezava s tržaškimi slovenskimi občinami pa je sedaj potrebna, da pride do ustanovitve enotnega šolskega okraja.

Zelo pereče vprašanje za narodno zavest naših otrok so vrtni, ki so še vedno pod okriljem ustanove, ki je bila prvenstveno ustanovljena za to, da bi raznarodovala otroke pri nas in na Južnem Tirolskem. Te vrtnice bi morala prevzeti država.

Težka zadeva je tudi enotni urnik na slovenski obvezni nižji srednji šoli in slovenskih višjih srednjih šolah v Gorici. V tem pogledu bi bilo prav to zadevo uredi-

ti tako kot je to storila doberdobska občina, ki je najela za to učitelja in prevažala otroke s šolskim avtobusom. Tak avtobus bi prišel prav tudi sovodnjski občini in bi se ga lahko uporabljalo vsestransko: za prevoz otrok v vrtnice z Vrha, s Peči in Gabrij, za prevoz osnovnošolskih otrok iz Gabrij v Sovodnje pa tudi drugih oseb. Po zgledu nekaterih občin bi se dalo avtobus uporabljati tudi čez poletje za prevoz otrok v počitniške kolonije. V zvezi s prevozom otrok z Vrha in za dobro zvezo z Gorico bi bilo zelo koristno, če bi se razširila cesta Rubije-Vrh, o čemer se v prazno govori že toliko let.

Župan je ob tej točki resolucije o prevozu bil mnenja, da naj se z zadevo šolskega avtobusa še počaka, ker bi bil to za občinsko upravo velik strošek in ker je treba videti, kako bo poslovala prometna mreža, ki jo namerava izvesti novo medobčinsko avtobusno podjetje. Če ne bo zadovoljiva, je še vedno čas za nabavo šolskega avtobusa.

Pri zadnjem, do sedaj edinem pregledu osnovnošolskih otrok, ki pa niti ni zajel vseh, je bila ugotovljena zaradi velikega števila telesnih okvar močna potreba po korektivni telovadbi, za to pa je potrebna pokrita telovadnica, ki jo je nujno treba zgraditi.

Končno je kričiče vprašanje poimenovanja ulic, od katerih nekatere še vedno proslavljajo fašistično dobo. Župan je v zvezi s tem izrazil upanje, da se bo po ratifikaciji Osimskega sporazuma tudi obrnilo na bolje.

Miklavževanje v Doberdolu

Radi bi se opravičili sv. Miklavžu, ker smo tokrat čisto pozabili, da bi po radiu in časopisu javili, da namerava tudi letos v Doberdolu razveseliti mlado in staro. Če smo mi po nerodnosti na to pozabili, pa ni pozabil na nas dobri sv. Miklavž, pa tudi naši otroci niso nanj pozabili, saj so mu bili nekateri že v zgodnji jeseni napisali goreča pisma.

V nedeljo 5. decembra zvečer se je že dosti pred napovedanim časom župnijska dvorana napolnila do zadnjega kotečka. Največ je bilo seveda otrok in med njimi tudi veliko prav majhnih s svojimi mamicami. Uvod v miklavževanje je predstavljala lepa igrice, ki jo je tudi letos pripravila in z njej lastno ljubeznijo in potrpljenjem postavila na oder naša iznajdljiva in neutrudna Franka s pomočjo svojih »veveric« ter drugih otrok iz osnovne šole ter celo iz vrtnice.

Igrice, ki jo je lepo prepletalo rajanje in petje ob spremljavi Orff instrumentov, je prikazala množico angelov, ki se v raju pripravljajo na vsakoletno pot in ki stopijo na zemljo, kjer spremljajo sv. Miklavža, ki ga čaka brez števila otrok. Med zaključnim petjem angelov je stopil v dvorano sv. Miklavž in delil na vse strani ob navdušenem ploskanju svoj blagoslov.

Sledilo je obdarovanje otrok (pa tudi odraslih), ki se je zavleklo, ker je bil voziček sv. Miklavža bogato obložen. Se vidi, da prihaja sv. Miklavž iz druge države, kjer menda še nič ne vedo za gospodarsko krizo.

Prav lep večer smo spet preživeli in se nasmejali ob nedolžnem veselju otrok. Zato bi se radi najlepše zahvalili vsem, ki so nam miklavževanje tako lepo pripravili: številnim malim igralcem na odru, prof. Lojzki in še posebej režiserki Franki, pa tudi sv. Miklavžu za vse darove in za odlično odigrano vlogo.

KAZIMIR HUMAR

(6)

Dileme svobodnega tiska

V DEMOKRACIJI MOLCATI NI ČASTNO

Toda na uredništvu smo si stavili vprašanje: Ali smemo molčati? Odgovor je bil: Če se v matični domovini teptajo osnovne demokratične svoboščine, če se tam preganja Cerkev, se zapirajo duhovniki in škofje, če se tam uganja nasilje, mi k temu ne smemo molčati. Saj če imamo molčati, kot, želijo, nima smisla, da izhajamo. In kot veste, ni molčal ne Slovenski Primorec prej, ne Katoliški glas pozneje. V tem je bila huda zamera pri takratnih oblasteh v Sloveniji in je še danes.

Napadi na Katoliški glas, ki smo jih brali in slišali v veliki meri tudi letos in ki se niso še polegali, izhajajo samo od tod, da Katoliški glas ne molči. Po njihovem smo v dilemi slabo izbrali, po naše pa smo izbrali prav, ker smo izbrali po vesti. Pij XII. pravi namreč, da je demokracija v tem, da se za državljana ustvarjajo zme-

raj večje možnosti, da si ustvari lastno mnenje in da to mnenje lahko pove.

Za nas velja to osnovno pravilo demokracije tudi za zadeve v matični domovini in Jugoslaviji. Dati našim zamejskim ljudem možnost, da si ustvarijo čim popolnejšo sliko o razmerah v matični domovini, v Jugoslaviji in ostalem komunističnem svetu, da bodo mogli z večjo odgovornostjo odločati o lastni usodi v Italiji.

Iz pričevanja msgr. Novaka izhaja, da so tudi v krščanskem taboru bili ljudje, ki so menili, naj molčimo. »Ukinite list, čim prej, tem bolje!« Ti ljudje so se še pozneje večkrat oglasili s svojo zahtevo, ki jo je letos povzel dr. Zalokar: De patria nihil nisi bene. Ker jih nismo poslušali, so pozneje ustanovili svoj list, ki se ravna po omenjenem načelu.

Svobodna demokracija pa dopušča, da sme vsak povedati svoje mnenje in ga zagovarjati. V takem pluralizmu mnenj in idej naj zori tudi naše slovensko ljudstvo v Italiji. Naj zato znova spomnim na koncil: »Vsi kristjani naj priznavajo upravičena, čeprav med seboj razlikujoča se mne-

IZ ŽIVLJENJA NAŠIH LJUDI

Dvojno slovo v Zgoniku

V preteklem tednu se je Zgonik poslovil od dveh narodno in krščansko zavednih faranov. V četrtek smo pokopali 90-letnega Josipa Tavčarja, v petek pa 85-letno Ano Budin roj. Lavrenčič.

Pri Tavčarjevih so imeli tri otroke, ki so vsi umrli v zelo mladih letih; oba fanta sta študirala na univerzi, sestra pa je umrla zaradi bolezni že v šestem letu. Kot trden Slovenec-železničar je moral pokojni Tavčarjev oče veliko trpeti, a je kljub težavam ostal zvest svojim načelom ljubezni do vere in naroda.

Pokojna mati Budinova pa je bila ena tistih trdnih kraških žena, ki so vse življenje visoko držale zastavo zdrave narodne in verske zavesti do konca svojih dni. Budinova mati je ostala takšna vse življenje; v zdravih letih povsod in vedno na svojem mestu, tudi v cerkvi; pozneje v času bolezni je mesečno prejela sv. zakramente na domu. Imela je veliko družino, osem otrok, ki jih je z možem lepo vzgojila. Tudi ta slovenska železničarska družina je morala okusiti trdo roko fašizma in grozo vojne. Imela je tudi brata duhovnika, ki pa je mlad umrl takoj po prvi vojni.

Ko nemočni stojimo ob svežih grobovih, se Bogu zahvaljujemo za lepe darove, s katerimi je obdaril to dvojno življenje, da sta nam oba pokojna velik zgled ljubezni in zvestobe do vere in domovine.

»Fantje izpod Grmade« - deset let

Ko se ob raznih jubilejih ozremo nazaj in ocenimo opravljeno delo, uspehe in tudi neuspehe, nam srce vedno zaigra v veselju. Jubileji so pač dobe v življenju človeka in organizacij, ki nedvoumno pričajo, da je organizacija, katera ga obhaja, opravila neko poslanstvo, ki je bilo potrebno in koristno. Saj če bi tako ne bilo, bi do jubileja sploh ne prišlo in bi organizacija prej zamrla.

Ko se je pred desetimi leti ustanovil moški pevski zbor, ki si je nadel ime »Fantje izpod Grmade« (Grmada je namreč najvišji vrh nad Devinom), se je marsikdo vprašal: je to prav, bo uspeval v teh časih, ko je tako malo zanimanja za podobne pobude in so pevci prihajali iz raznih (tudi oddaljenih) vasi: Jamelj, Stivana, Devina, Sosljana, Cerovelj, Mavhinj, Slivnega in še od kod? »Fantje« se niso ušeli. Z vztrajnostjo in požrtvovalnostjo, oprti na slovensko narodno zavest in prepričanje, da se naš rod ob morju rešuje tudi na tak način, so vzdržali in od nastopa do nastopa, od uspeha do uspeha tudi do desetletnice svojega obstoja.

To novo skupino so pred desetimi leti sestavljali: dirigent Ivo Kralj, kar šest Antoničev: France, Graziano, Herman, Venko, Poldo, Edo, nadalje Semolič Lojze, Pahor Pepi in Mario, Pipan Robert, Mervic

Izreden uspeh Cankarjevega »Idealista«

Ponovitev drame »L'Idealista«, ki jo je v italijansčini po Cankarjevem romanu priredil pisatelj Fulvio Tomizza, režiral pa Francesco Macedonio, so končane. Igro so ponovili osemnajstkrat in je bila dvorana Rossettijevega gledališča vedno nabito polna. Računajo, da si je predstavo ogledalo blizu 20.000 oseb, kar pomeni, da je ta igra s slovensko tematiko prekosila vse rekorde zadnjih let v tržaškem gledališču. Prekosila je še celo Tržačanom tako priljubljene »Maldobrie«, živahno komedijo iz tržaškega življenja za časa stare Avstrije.

Pri tem se lahko vprašamo, odkod ta nepričakovani uspeh? Malo bo verjetno, da bi na to vplival politični moment. Osimski sporazum je kvečjemu dal povod, da se je vodstvo Tržaškega gledališča odločilo, naj se letošnja gledališka sezona začne z delom iz jugoslovanske dramatike.

Toda občinstva niso pritegnile politične okoliščine; pritegnila ga je igra sama. Tržaške gledalce je igra kratkomalo očarala. Neka Slovenka je slišala, kako je italijanska šovinistka prišepnila prijateljici: »Prav jezi me, da je delo »ščava« tako lepo in da vsem tako zelo ugaja!« Sovražnikova hvala — najlepša hvala.

Poldo, Radetič Frančko. Tem so se pozneje pridružile še nove moči: nekateri so ostali, drugi ne. Od prve skupine jih danes še poje dvanajst. Zbor »Fantje izpod Grmade« šteje danes preko dvajset članov, ki redno prihajajo na vaje, so vsem na uslugo in nikoli ne odrečejo sodelovanja.

Tudi ta zadnja ugotovitev je posebna odlika tega zbora, katero je treba še posebej podčrtati. Zbor ne vadi samo za neko abstraktno osebno zadoščenje, marveč posreduje svoje dosežke v koncertnih dvoranah, pri zunanjih praznikih in proslavah in tudi v božičnem času vedno rad pripravi spored cerkvenih pesmi. Res vsestransko delovanje, katerega smo vsi veseli in je v spodbudo in zadoščenje pevcem samim.

V proslavitev desetletnega delovanja bo zbor priredil skupno z Dekliškim zborom iz Devina koncert v Motelu Agip v Devinu (dohod z avtoceste ob črpalki) v nedeljo 19. decembra ob 16. uri. Podal bo pester spored iz svojega desetletnega repertorja, iz katerega bo razviden začetek, vzpon in neprestana rast te pevske skupine, ki jo vodi požrtvovalni Ivo Kralj iz Slivnega. Izkažimo priznanje tem vrlim pevcem tudi z našo številno udeležbo na tem koncertu.

OB DESETLETNICI DELOVANJA

MOŠKI PEVSKI ZBOR »FANTJE IZPOD GRMADE«

vabi na slavnostni

koncert

ki bo v nedeljo 19. decembra ob 16. uri v Motelu Agip v Devinu.

(Dohod z avtoceste pri črpalki nad Devinom)

nja glede urejanja časnikih zaved in naj spoštujejo državljane, tudi združene, ko ta svoja mnenja dostojno branijo« (GS 75).

To, kar priznavamo drugim, zahtevamo, da tudi drugi priznavajo nam.

CERKVENA OBLAST

Toda še ena je oblast, ki jo katoličan mora upoštevati in zlasti še duhovnik, to je cerkvena oblast. Katoliški časopis ne more mimo nje. Glede te v Gorici do sedaj nismo imeli kakih izrednih konfliktov.

Msgr. Novak je kot odgovorni urednik obvestil takratnega nadškofa Karla Margottija o nameri, da hočemo izdajati časopis; nadškof je to vzel na znanje in nameri odobriti. Poznejši nadškofje so nas prav tako pustili na miru in se v naše pisanje niso vtikali, če izvzamemo en sam nastop nadškofa Ambrosija ob državnih volitvah leta 1953, ko je tedanji urednik Stanka Staniča pregovoril, da je objavil poziv, naj pri volitvah tudi Slovenci glasujejo za Krščansko demokracijo, čeprav je takrat Slovenska demokratska zveza priporočala abstinenco.

To je bil do sedaj edini poseg cerkvene

oblasti v zadeve slovenskega katoliškega tednika v Gorici, čeprav so letos nekateri pisali, da je tudi nadškof Cocolin dal Katoliškemu dnevniku neke smernice. To ni res.

EKONOMSKI PROBLEMI

Končno je še ena dilema, ki jo je prav tako že nakazal msgr. Novak. To je finančno vzdrževanje časopisa. Vsi vemo, kako je bil tisk drag in kako drag je zlasti danes. V Italiji zadnje čase zelo pogosto slišimo o tem ali onem velikem dnevniku, da je zašel v finančne stiske, da je zamenjal lastnike, da so ga časnikarji in stavci prevzeli v lastno režijo in podobno.

Odgovorna javnost je nad tem zaskrbljena, ker pravijo, da gre za koncentracijo tiska v rokah nekaterih bogatih založnikov, ki bodo na ta način postali gospodarji vsedravnih dnevnikov in s tem tudi gospodarji javnega mnenja. Saj je še zmeraj tisk, ki ustvarja javno mnenje, ki državljane informira in vzgaja. Koncentracija dnevnikov je trenutno največja nevarnost za svobodno demokracijo v Italiji, menijo mnogi odgovorni ljudje.

Karkoli so rekli ali bodo še rekli kritiki o umetniških vrlinah tega dela, eno je gotovo: Cankarjeva globoka zamisel o tragični usodi vsakega pravega idealista, ki hoče prehitovati čase in se drzne drezati v »ustaljeni red«, prihaja v priredbi Tomizze in še posebno v režiji Macedonia do prodornega izraza.

Zadovoljni smo, da se je Tržaško italijansko gledališče odločilo, da ob stoletnici Cankarjevega rojstva tudi italijanski javnosti prikaže veličino tega pisatelja, še bolj pa smo zadovoljni, da je ta poskus v polni meri uspel. Upati smemo, da bo Cankarjev »Idealista« žel isti uspeh tudi po drugih italijanskih odrih, saj ga nameravajo uprizoriti v Rimu, v Milanu, v Bergamu, v Vidmu in seveda tudi v Gorici.

Delovanje sekcije SSK v Sv. Križu

V sredo 1. decembra zvečer se je v Sv. Križu zbralo lepo število članov in prijateljev Slovenske skupnosti, da bi se pogovorili o nekaterih perečih vaških problemih. Srečanje, ki se ga je kot dobrodošel gost udeležil tudi deželni tajnik dr. Drago Stoka, je odprl in vodil Tone Kostnapfel.

O delovanju vaše sekcije, o njenih pobudah na šolskem in drugih področjih, ki so bistveno važna za rast in napredek našega življa, je poročal tajnik Milko Sedmak. Ta je prisotne podrobno seznanil s problemi, ki zadevajo regulacijski načrt, otroški vrtec, osnovno in srednjo šolo ter nazadnje jasno opredelil stališče Slovenske skupnosti do novosti, ki jih bo prineslo izvajanje določil Osimskega sporazuma.

Navedene točke je dopolnil dr. Drago Stoka, čigar izvajanja so prisotni pozorno spremljali in o njih živahno razpravljali. Beseda je pri tem stekla tudi o zadnjem zakonskem osnutku, ki ga je SSK po svojem deželnem poslancu predložila v zadevi potreb, ki jih imajo slovenske šole, združenja staršev in slične ustanove pri dvojezičnem poslovanju s pristojnimi oblastmi in ki je bil kot tak sprejet.

Končno so se prisotni soglasno izrekli, da se naj kriška sekcija Slovenske skupnosti poimenuje po zaslužnem slovenskem delavcu-domaćinu Kristijanju Tencetu, ki je uspešno in aktivno deloval že pred prvo svetovno vojno v PD »Skala«. Kot prepričan demokrat in zaveden Slovenec je v Sv. Križu začel organizirati delavce v slovensko delavsko organizacijo, zaradi česar so ga politični nasprotniki fratelančnega kova tudi fizično napadli. Po prvi svetovni vojni je Kristijan Tence spet na delu z organiziranjem prosvetnega društva »Vesna« in njenega pevskega odseka. Kot sposoben odbornik prevzame tudi predsedstvo društva, dokler ga fašistična oblast prisilno ne razpusti.

Po drugi svetovni vojni ga najdemo med ustanovitelji prve slovenske demokratične organizacije v zamejstvu, Slovenske demokratske zveze, katere podpredsednik je ostal do svoje smrti leta 1963. Po enoglasni oceni navzočih članov in prijateljev je izbira imena za našo sekcijo primerna in utemeljena, saj predstavlja počastitev spomina zaslužnega Slovenca in obenem ponovno ovrednotenje idealov, ki jih v današnjih razmerah vztrajno zagovarja in brani kot edina samostojna slovenska stranka prav Slovenska skupnost.

Kot sem v uvodnih mislih pokazal, je to tudi res: brez svobodnega tiska ni demokratične svobode, kajti časopisu ne določajo smernic, tona, linije uredniki, temveč predysem lastniki. Ti pa hočejo, naj časopis služi njihovim interesom. To se pravi, da časnik služi določeni stranki, ki ga izdaja, ali določenim ekonomskim krogom, ki pri časopisu krijejo izgubo.

Res svoboden je le tisti časopis, ki je ekonomsko samozadosten. Tako samozadostnost je pa možno doseči le od dohodkov prodaje in oglasov. Takih časopisov je pa tudi v svetovnem merilu malo.

(Drugi naprej)

● V dneh od 9. do 11. novembra so se zbrala v Rimu vodstva papeških misijonskih družb, ki zbirajo materialna sredstva za misijonsko delo. Največ denarja za misijone se zbere v ZDA, v Nemčiji, Italiji, Španiji, Franciji, Belgiji, Holandiji in v Avstriji. Prefekt kongregacije za evangelizacijo kardinal Rossi se je voditeljem papeških misijonskih družb zahvalil za veliko pomoč, ki jo nudijo misijonskemu delovanju Cerkve.

Novi pokrajinski organi Slovenske skupnosti

V četrtek 9. decembra se je pod predsedstvom Mirka Spacapana st. prvič sestali novi pokrajinski svet Slovenske skupnosti v Gorici. Člani sveta so izvolili nove člane pokrajinskega tajništva ter razpravljali o važnejših problemih slovenske manjšine na Goriškem. Se posebej so se tu dotaknili šolskega vprašanja ter problema goriških skupnosti. Pri tem so zlasti obravnavali zadeve okrog Kraške gorske skupnosti, ki se je prav pred dnevi sestala. V razpravi o šolstvu pa so poglobili zadeve, ki se tičejo srednjih šol v Gorici ter sklenili, da bodo o tem še razpravljali na tajništvu.

Sledile so volitve novih izvršnih organov stranke. Za novega predsednika je bil izvoljen Gradimir Gradnik, za podpredsednika pa Branko Černic. Politični tajnik je postal Marjan Terpin, podtajnik pa Marija Ferletič. Svet je nato izvolil še ostale člane tajništva SSK, ki so jim zaupane specifične naloge. Novi odborniki so Karel Brešan (organizacija), Vladimir Sturm (solstvo in mladina), Andrej Bratuž (tisk in odnosi z javnostjo), Damjan Paulin (krajevne uprave), Božidar Tabaj (blagajna), Marko Bršnjak (gospodarski in socialni problemi).

Novi predsednik Gradnik je v svojem nagovoru poudaril nekaj temeljnih misli o bodočem delovanju Slovenske skupnosti. Zavel se je za skupno vodenje političnega delovanja ter obenem za čim večjo aktivizacijo posameznih odborništev. Dotaknil se je tudi nekaterih drugih bistvenih vprašanj, ki zanimajo slovensko narodno skupnost. Politični tajnik Terpin je poudaril osnovna izhodišča, ki naj vodijo vse delo SSK. Zaustavil se je nato še ob glavnih problemih organizacijskega delovanja stranke. Deželni tajnik in svetovalec dr. Drago Štoka pa je nanizal nekaj misli o deželni vlogi stranke ter opozoril na bližnji deželni kongres Slovenske skupnosti.

Neprepričljiva premiera SSG v Gorici

Takole smo zapisali v 48. številki našega lista, ko smo poročali o gostovanju Slovenske ljudske gledališča iz Celja v Gorici s Cankarjevo farso »Pohujšanje v dolini Šentflorijanske«. »Občinstva je bilo več kot navadno. Če bodo tudi sledeči nastopi za okus naše publike, je upati, da bo številno udeležencev še naraslo.«

Od tedaj sta minila dva tedna in Stalno slovensko gledališče iz Trsta se je v torek 14. decembra predstavilo v Verdiju s prvo igro, ki jo je nastudiralo za letošnji repertoar. Na sporedu je bila igra Frančka Rudolfa »Koža megle«, ki do sedaj še ni bila uprizorjena.

Občinstva je bilo manj kot običajno, kot da bi bilo slutilo, da igra širšega kroga ne bo zadovoljila. Tudi aplavz je bil na koncu predstave kaj medel. Če bi analizirali igro, bi lahko rekli tole: avtor sam si ni bil na jasnem, kaj naj prevzaprav z igro pove: ali prikaže kurentovanje na Ptujskem polju, ali pogansko sproščeno strasti, ljubezni in smrti, ali neko prvinsko civilizacijo, kjer se ljubosumnost spreminja v maščevanje in kjer skušajo vojaki cesarice Marije Terezije nasilno prepričati pravadni obred kurentovanja.

Sam avtor pravi o svojem delu: »Koža megle« sem najprej pisal kot prozo. Osebe sem si izmišljal šele med pisanjem. Te like sem zmetal v pisalni stroj nekega večera, ko sem se fino trd vrnil iz Kluba kulturnih in prosvetnih delavcev. Večkrat sem to besedilo nato predeloval. Dvakrat tudi v dramsko obliko...«

In prišlo je ven to, kar smo pač videli. Režiser mora biti zato iznajdljiv, da igro približa občinstvu. In v tem je Jože Babič gotovo bil. Ali je bilo potrebno tolikokrat ponoviti tisto ljubljenje na odrju, je stvar režiserjevega okusa. Včasih je te stvari boljše nakazati kot pa na odrju brutalno izvajati, čeprav je to v življenju nekaj pogostnega.

Jedro igre pravzaprav ni bila zgodba, saj je dejansko ni, temveč razne epizode, ki jih povezuje tipična glasba in ples Kurentov. V tem oziru je bila predstava zelo učinkovita, saj do sedaj vsaj zamejski Slovenci kurentovanja nismo dosti poznali.

Igralci SSG so se potrudili kot vedno, saj so bili že tolikokrat postavljeni na preizkušnjo, iz nemogočega besedila ali zamisli igre napraviti nekaj otipljivega. Kot ansambel so gotovo uspeli, manj kot posamezniki. Najboljša se nam je zdela Lidija Kozlovičeva v vlogi zapeljive vaške lepoticke Suzane. Zelo dobro so podali vlogo vojakov Aleksij Pregarc, Adrijan Rustja in Silvij Kobal; manj prepričljiv je bil Anton Petje kot stotnik. Tudi Miranda Caharija kot vojaška ljubica ni znala najbolje ponazoriti usodo lahkomišelnega dekleta. Kar dobro sta pa prikazala lik tekmecev za isto dekle Alojz Milič kot Štefan in Livij Bogatec kot Matjaž.

Scena je bilo originalna, zgrajena na osnovi vrtiljaka, delo Demetrija Ceja; posrečeno je bilo sneženje in pojava megle, kostumi, zlasti kožuhi (odtod »Koža megle«) Kurentov zelo izraziti.

Pridružujemo se mislim »Tržačanke« v 49. številki našega lista: »Edino slovensko gledališče v zamejstvu ne more in ne sme eksperimentirati na koži svojih abonentov. Gledališče namreč ni samo za sladokusce, ampak za vse Slovence.« In mi bi še dodali: kot je igro režiser zamislil, gotovo ni primerna za mladino in družinske abonmaje. - jk

Pojasnilo števerjanske občinske uprave

V zvezi s pisanjem Primorskega dnevnika št. 283 z dne 5. 12. 1976, ki na goriški strani trdi: »Stališče, ki se oblikuje v Števerjanu pod vplivom občinske uprave...« ter v št. 284 z dne 7. 12. 1976 na isti goriški strani: »Zakaj se občinska uprava v Števerjanu umika svojemu stališču od letošnjega aprila...« smo prejeli naslednje pojasnilo:

Trditve, vsebovane v navedenih stavkih, so odraz osebnega mnenja pisca omenjenih člankov ter sploh ne odgovarjajo resnici, ker je števerjanska občinska uprava prepustila vsako odločitev o urniku slovenske srednje šole »Ivan Trinko« staršem, ki imajo otroke na tej šoli. Povabila jih je na sestanek, ki se je vršil v občinskih prostorih v Števerjanu v ponedeljek dne 22. novembra 1976, na katerem so se vsi starši enoglasno izrekli za urnik, kakršen je sedaj v veljavi. Na njihovo odločitev, ki je bila popolnoma prosta in osebna, je gotovo vplivalo dejstvo, da je naša občinska uprava nabavila nov šolski avtobus, ki prevaža brezplačno vse šoloobvezne otroke in sicer italijanske osnovne in srednje ter slovenske srednje šole v Gorico. S tem je bil vsak problem prevozov odpravljen in je to dejstvo prav gotovo vplivalo na starše pri njihovi odločitvi. - Župan Stanislav Klanjšček.

■ Sliši se neverjetno, pa se je le zgodilo. Trije policijski agenti, vsi doma iz Furlanije, stari od 21 do 25 let, so v kraju Farra d'Alpago (Belluno) oropali podružnico Banca del Friuli, a so jih hitro izsledili. Seveda so romali v zapor ter bili odpuščeni.

bo imel 144 strani, kar je več kot še enkrat toliko kot je obsegal lanski II. snopič. Zajema gesla od BOR do COTAR Marij; gre za veliko število primorskih osebnosti, ki imajo važen pomen v naši zgodovini, bližnji in daljni.

Letošnji III. snopič dokazuje, da je PSBL delo, ki mu še ni bilo enakega v podobnih deli v matični domovini.

Vabimo zato vso našo skupnost, da kupi letošnje mohorjevke in dá s tem priznanje ustanovi, ki že več kot 50 let vrši nenadomestljivo poslanstvo med slovenskim ljudstvom. Knjige lahko dobite pri poverjenikih, v župniščih, v knjigarnah in na uredništvu Katoliškega glasa.

Števerjan

Občinska seja. Bila je v četrtek 25. novembra zvečer v župnijskem domu v Števerjanu, kjer ima začasni sedež občinska uprava. Svetovalci so se sestali pod predsedstvom župana Klanjščka in v dobri uri in pol odobrili vrsto sklepov, ki so bili na dnevnem redu.

Najprej so potrdili osem sklepov ožjega odbora, ki zadevajo razne upravne zadeve in takoj nato razpravljali o potrebi po varianti zazidalnega načrta, ki bo upošteval želje domačinov za gradnjo stanovanjskih hiš. Poverili so to nalogo strokovnjakom, ki so pred letom izdelali zazidalni načrt.

Nadalje je svet imenoval inž. Marjana Cefarina iz Gorice, ki je član števerjanske gradbene komisije, za tehničnega predstavnika naše občine v komisiji za ugotavljanje škode v občini ob majskem potresu. V razpravo je prišla tudi določitev honorarja županu in svetovalcem, ki pa je ostal nespremenjen. Župan bo namreč dobival kot do sedaj 50.000 lir mesečno, svetovalci pa 5.000 lir za vsako sejo.

Občinska uprava se je odločila, da bo najela 48 milijonov lir posojila pri goriški posojilnici za obnovitev prostorov občinske stavbe. Dogradila bo to stavbo z vso, ki jo ima na razpolago, ker pa predvideva, da bo treba več denarja za končanje del, bo zaprosila deželo za nadaljnji prispevek. Svet je nadalje potrdil stroške za opravljena dela v občinskem šolskem vrtcu, ki ga vodijo šolske sestre iz Trsta ter prešel na razpravo o občinskem proračunu za leto 1977.

Predvidenih dohodkov je 444.352.226 lir (seveda z raznimi posojili), primanjkljaj je predviden za 79.408.876 lir. Tekoči stroški bodo znašali 159.302.490 lir. Od lanskega leta so se zvišali za 37.096.615 lir. V tem so seveda všteti poviški plač, pasivnih obresti in razne podražitve.

Kar se pa tiče investicij, bo občina uporabila naslednje vsote: 22 milijonov za opremo in dograditev občinske stavbe (pole 48 milijonov za predvidenih v prejšnjem proračunu), 25 milijonov za dopolnilo opreme za novo šolo s celodnevno poukom, 159 milijonov za dograditev in opremo nove šole ter 17 milijonov za izgradnjo in vzdrževanje turističnih in medpoljskih cest.

Iz poročila, ki ga je dal odbornik Terpin, je razvidno, da je občinski proračun za leto 1977 stvaren ter odraža potrebe občine v luči modernega razvoja družbe. Za upravne stroške je odmerjena le prepotrebna vsota. Zato, je dejal odbornik, se ga lahko z mrimo vestjo sprejme. Tako se je tudi zgodilo. Proračun je bil enoglasno odobren.

Hiša za starejše ljudi brez svojcev. Te dni je števerjanska občina najela stavbo, da bi v njej našli streho starejši ljudje, ki nimajo svojcev. Opremila je prostore z novim pohištvo ter jih uredila, tako da so se lahko vanje vselili. To je sicer le nekaj začasnega, kajti po dograditvi nove šole se bodo ti ljudje naselili v sedanjem šolskem posloppju.

Zaključeno urejevanje cest. Pred nekaj meseci je ustanova »Economia Montana« iz Vidma začela urejevati ceste, ki pelje iz Grojne k Aščevim, te dni pa ceste, ki pelje na Breg. Sredstva za ta dela je občina poverila tej ustanovi, dobila pa jih je od dežele. S temi deli bo zaključeno urejevanje vseh cest v območju števerjanske občine in je bil uresničen dolgoletni načrt. Potrebni je bilo skoro dvajset let ter ogromna denarna sredstva, saj je bilo urejenih skoro 30 kilometrov cest.

Za kmetovalce

Še o kitajski ovjalki

K sestavku v 48. številki Katoliškega glasa o actidiniji chinensis ali sinensis, po kitajsko Yang-Tao bi rad dodal še naslednje: Actidinia je enospolna rastlina, to se pravi: ene so moškega in druge ženskega spola; zaradi tega moramo saditi rastline mešane. Ena rastlina moškega spola oplodi največ pet ženskih. Rabi mnogo gnojil in obilno zalivanje v poletnih mesecih. Je plezalka, goji se približno kakor trta, tudi uspeva tam, kjer ta raste. Dobra lastnost je, da ne potrebuje ne škropiljenja ne prašenja. Zahteva pa večje razdalje; gojimo jo lahko v vrstah, na latniku in na brajdi; porabimo jo tudi, da pokrijemo kak nelep zid, ker ima lepe kosmate liste in čedne cvete.

Ukvarjam se z actidinijo menda pet let, imam pa samo tri rastline, eno moško in dve ženski; prva raste bolj klavarno, dočim drugi dve bujno. Prvič je cvetela ena sama lanske leto, prvi in edini sad je letos dala ena ženska rastlina, dočim sta imeli obe nebroj cvetov. V poletni vročini, če jih nisem zalival samo en dan, so bili listi drugi dan že precej ohlapni; če bi opustil zalivanje samo nekaj dni, bi se posušile.

Polnočnica pri Sv. Ivanu v Gorici

Letos bodo na božično noč prenašali po radiu Trst A polnočno sv. mašo iz cerkve sv. Ivana v Gorici, kjer je središče slovenske duhovnije. Tako bodo bolni in na dom priklenjeni naši ljudje lahko deležni svetomočne daritve in božičnega razpoloženja.

Promocija na tržaški univerzi

Na literarno-filozofski fakulteti tržaške univerze je diplomirala z najboljšim uspehom ga. Ida Primožič por. Feri, profesorica na slovenski gimnaziji v Gorici. Napisala je zanimivo disertacijo o kulturni dejavnosti goriških Slovencev med dvema vojnama. Novi doktorici iskreno čestitamo!

OBVESTILA

DOPISNIKOM IN NAROCNIKOM. Prihodnja številka bo zadnja v tem letu, imela bo osem strani in bo posvečena božični misli. Ker je božič letos na soboto, bo naš list v želji, da pride pravočasno do naročnikov, izšel en dan prej, to se pravi namesto v četrtek 23. že v sredo 22. decembra, sestavljali pa bomo list v ponedeljek in torek 20. in 21. decembra. Vse dopisnike kakor tudi tiste, ki bodo objavili božična voščila prosimo, da to upoštevajo.

Celodnevna šola v Števerjanu priredi v soboto 18. decembra v župnijski dvorani božično z razstavo. Začetek ob 18. uri.

V Doberdobju bodo mladi igralci iz Družnice ponovili ljudsko igro »Dekle iz Trente« v soboto 19. decembra ob 19.30. Isto igro so preteklo nedeljo z velikim uspehom predvajali v Števerjanu.

SKAD - Gorica vabi na tradicionalno štefanovanje v pivovarni Marina Julia (Al Stalon) v Trzinu v nedeljo 26. decembra od 19. ure dalje. Igra ansambel »Explorer«.

Izšel je Trinkov koledar za leto 1977. Dobi se v Katoliški knjigarni v Gorici.

V Kulturnem domu v Trstu bo SSG predvajalo igro »Koža megle« v petek 17. decembra ob 20. uri za abonma red I, v soboto 18. dec. ob 16. uri izven abonmaja in ob 20.30 za abonma red B in F, v nedeljo 19. dec. ob 16. uri pa za abonma red G okoliški.

Posvet o psihopedagoški službi v slovenski šoli bo v soboto 18. decembra ob 15. uri v mali dvorani Kulturnega doma v Trstu. Prirejata ga Sindikat slov. šole - Trst in Slovenski raziskovalni inštitut. Sodelujejo: Oskar Bole, Pavel Fonda, Hektor Jogan, Egidij Košuta, Nada Pertot in Danilo Sedmak. K udeležbi in razpravi vabljeni vsi.

V Finžgarjevem domu na Opčinah bo v nedeljo 26. decembra ob 17. uri igral ansambel TAIMS.

V novem gledališču v Boljuncu bo na dan otvoritve v nedeljo 19. decembra ob 17. uri kulturni večer. Z njim želi domače prosvetno društvo slovesne začeti svojo dejavnost v novih prostorih.

Nabirka za Marijanišče bo po tržaških cerkvah v nedeljo 19. decembra.

DAROVI

Za sklad Katoliškega glasa: N. N., Doberdob, 5.000; N. N. 5.000; N. N., Gorica, 50.000; S. M. 7.000; Urbančič, Kanada, namesto cvetja na grob staršev 3.000; Mariza Perat 10.000; U. M. 5.000; Anton De Bernardi, Opčine, 5.000; Gusta Gravner-Jež, Gorica 5.000 lir.

V spomin Ivanke Zvanut so zbrali učitelji goriškega ravnateljstva za Zavod sv. Družine in za Dijaški dom po 13.000 lir.

Virgil Bratina iz Tržiča je daroval za Zavod sv. Družine in za Alojzijevišče po 10.000 lir.

V spomin na ženo Amalijo daruje mož v sklad Katoliškega glasa 2.000 lir.

Ob 50-letnici poroke Jožef Černic-Amalija Cotič, Vrh 16 darujeta jubilaranta 15.000 lir za tiskovni sklad Katoliškega glasa, 10.000 lir za Alojzijevišče in 5.000 lir za Zavod sv. Družine v Gorici.

Za števerjansko cerkev: družina Jakin ob smrti Justine Terčič 10.000 lir.

Za cerkev na Opčinah: Vremec Angela 5.000; Dolenc Ivanka ob obletnici smrti sina Jadrana 10.000; Škerlavaj Terezija za ogrevanje cerkve 5.000; De Bernardi v isti namen 10.000; Malalan Pina 2.000; po don Sferco 4.000; Kerže Dušan ob krstu sina Iva 10.000; Ravbar Pija 8.800; N. N. 3.000; razni 13.000 lir.

Za cerkev na Banah: Tretjak Zarko ob krstu sina Diega 10.000; Marcel Vidali v spomin sestre Anite 1.600 lir.

Za Marijanišče: Stefanija Sola, Sv. Ivan, 5.000 lir.

Za žrtve potresa: Anica Perat 20.000; Uršič 10.000; Stergačič 5.000; N. N. 10.000; Trobec v spomin pok. Bruna Zlobec 5.000; Marija Fabjan 20.000; De Bernardi Anton in Silva, Opčine (po g. Gorkiču) 10.000 lir.

Casnikarski programi ob nedeljah: Poročila ob 8., 12., 19; kratka poročila ob 11., 14; novice iz Furlanije-Julijske krajine ob 11., 14., 19.15. Ob 8.30 kmetijska oddaja, ob 9. sv. maša.

Casnikarski programi od ponedeljka do sobote: Poročila ob 7., 10., 12.45, 15.30, 19. Kratka poročila ob 9., 11.30, 17., 18. Novice iz Furlanije-Julijske krajine ob 8., 14., 19.15. Ob 17.05 Umetnost...

Spored od 19. do 25. decembra 1976

Nedelja: 8.15 Dobro jutro. 8.30 Kmetijska oddaja. 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu. 9.45 Vera in naš čas. 10.00 Pravična matineja. 11.05 Mladinski oder: »Zgodba o vodi«. 11.35 Nabožna glasba. 13.00 Ljudje pred mikrofonom. 13.15 Slov. ljudske pesmi. 14.05 Glasba. 15.00 Sport.

Ponedeljek: 8.05 Tjavadan. 9.30 Obletnica tedna. 9.40 Koncert. 10.30 Kulturni spomeniki naše dežele. 11.00 Glasba. 13.00 Sestanek. 14.05 Glasba. 14.30 Mladina... 16.00 Simfonični koncert. 16.40 Glasba. 17.20 Polifonija. 17.40 Ansambli v našem studiu. 18.05 Čas in družba. 18.25 Glasba.

Torek: 8.05 Tjavadan. 9.30 Nekoč je bilo. 9.40 Koncert. 10.30 Liki iz naše preteklosti. 11.35 Iz slovenske folklore. 13.00 Sestanek ob trinajstih. 14.05 Glasba. 14.30 Mladina. 16.00 Simfonični koncert. 16.40 Glasba. 17.30 Za najmlajše. 18.05 Kulturni sprejehodi po videmski pokrajini. 18.15 Slovenski zbori. 18.30 Glasba.

Sreda: 8.05 Tjavadan. 9.30 Dogodki iz naše zgodovine. 9.40 Koncert. 10.30 Čakole. 10.50 Glasba. 13.00 Sestanek. 14.05 Glasba. 14.30 Mladina. 16.00 Deželni solisti. 16.20 Glasba. 17.30 Za najmlajše. 18.05 »Božič v Ohridu«. Izvaja Radijski oder. 18.35 Glasba.

Četrtek: 8.05 Tjavadan. 9.30 Nekoč je bilo. 9.40 Koncert. 10.15 Bliža se božič. 10.30 Božič v šoli. 11.35 Naš posnetek. 13.00 Sestanek. 14.05 Glasba. 14.30 Mladina. 16.00 Harfa. 17.30 Za najmlajše. 18.05 Slovenski znanstveniki. 18.15 Cecilijanka 76. 18.30 Glasba.

Petek: 8.05 Tjavadan. 9.30 Slovenske žene. 9.40 Koncert. 10.15 Bliža se božič. 10.30 Božič v šoli. 11.35 Glasba. 13.00 Sestanek. 14.05 Glasba. 14.30 Mladina. 16.00 Simfonična dela deželnih avtorjev. 17.30 Za najmlajše. 18.05 Zora Piščanc: »Mamica, pusti me živeti«. 18.20 Glasba. 20.00 »Ta sveti dan - veseli dan«. Božična igra. 22.00 Naš božič. 22.30 Božični koncert ZCPZ v Trstu. 24.00 Prenos polnočnice iz župne cerkve sv. Ivana v Gorici.

Sobota: 8.15 Vesel božič. 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu. 9.45 Tjavadan. 10.30 Družina v sodobni družbi. 11.05 Mladinski oder: »Veronika in njene jaslice«. 11.30 Pratika. 13.00 Sestanek. 14.05 Glasba. 14.30 Mladina. 15.30 Poslušajmo spet. 16.45 Z božičnih koncertov ZCPZ v Trstu. 18.00 »Dežurna služba na božični večer«.

Ljubljanska TV

Spored od 19. do 25. decembra 1976

Nedelja: 10.25 Otroška oddaja. 11.30 Ljudje in zemlja. 12.35 Nedeljsko popoldne. 18.25 Siva obala. 20.00 Bremena preteklosti, nadalj. 20.55 Črna reka. 21.35 Sport.

Ponedeljek: 17.00 Zvernice iz Režije. 17.15 Skrivnosti globin, film. 18.00 Nega otroka. 21.20 Veliki Mohamed, film.

Torek: 20.25 in 15.20 Kranjska gora: Slalom za moške. 17.30 Debelinko, film. 18.15 Humor. 18.45 Zbori sveta: Nizozemska. 21.05 Blišč in beda kurtizan.

Sreda: 17.15 Nina in Ivo. 17.30 It. muzeji. 18.10 Po sledah napredka. 20.00 Deveti krog, film. 21.30 Miniature.

Četrtek: 17.20 Mala čebelica. 17.35 Jole. 18.25 Filmski burleski.

Petek: 17.10 Križem kračem. 17.25 Hokey. 18.10 Zbori sveta: Wales. 18.45 Narodni parki. 20.05 Že dobite? 20.40 Lakota. 21.20 Okuženi, film.

Sobota: 15.25 Košarka Cibona: Radnički. 18.35 Oko nevihte, film. 19.00 Sprejem v dvorcu, film. 20.00 Suzana in Jeremy, film. 21.35 Sopek sedmih vrtin.

Za lačne po svetu: I. P., Trst, 20.000; N. N., Gorica, 40.000 lir.

Za misijon p. Kosa: N. N. 4.000 lir.

Za Sv. goro: Milica Z., Ronke, 10.000; Marija S., Ronke, 20.000 lir.

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski 70 lir, osmrtnice 100 lir, k temu dodati 12 % davek IVA.

Odgovorni urednik: msgr. dr. Fr. Močnik
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Izdaja Katoliško tiskovno društvo

Knjige Goriške Mohorjeve družbe 1977

V tednu pred božičem bodo na voljo mohorjevke za leto 1977. Ni potrebno posebej poudarjati, da ni lahko v zamejstvu izdati štiri knjige. Težavam pri izbiri tekstov in pri sestavljanju posameznih del se pridružujejo redne denarne skrbi, saj je naša naklada nujno omejena. Prav zaradi tega pa je izid naše knjižne zbirke važen kulturni dogodek.

Letošnjo zbirko smo že napovedali. Cena za štiri knjige, ki obsegajo skupno preko 600 strani, je 7.500 lir ali 12 USA dolarjev za tujino.

Primorski slovenski biografski leksikon, III. snopič predstavlja dokončno potrditev, proti vsem, ki so dvomili, da gre za delo, ki je bilo resno zastavljeno in gre naprej po začrtani poti. Letošnji snopič